TAPIO

Skogsägarens planläggningshjälp

Innehåll

1 Skogsägaren som part i planläggningen 3
2 Planläggning 4
3 Följ planläggningen aktivt 7
4 Tidigt deltagande lönar sig 8
5 Planbeteckningars och -bestämmelsers betydelse för skogsbruket 11
6 Möjlighet att besvära sig 16
7 Att söka ersättning 17
8 Minneslista 19

Det här rådgivningsmaterialet har tagits fram för skogsägares och skogsbranschens aktörers behov. Jord- och skogsbruksministeriet har beställt materialet av Tapio Ab. Tapio Ab garanterar inte att informationen i den här broschyren är aktuell, fullständigt korrekt eller går att använda i något specifikt sammanhang. Tapio Ab garanterar inte heller att användare av verket uppnår ett visst eller önskat resultat i alla sammanhang. Tapio Ab ansvarar inte för användarens kostnader, förluster eller skada som eventuellt orsakas av användning av det här materialet.

Tenhola, T., Kotiharju, A & Matila, A. (red.) 2016 Skogsägarens planläggningshjälp Tapio Ab
Översättning Eva Ekholm

ISBN 978-952-5632-52-1
ISSN 2342-804X(pdf)

Bilder: Airi Matila (pärmen), FCG suunnittelu ja tekniikka Oy (s. 5, 6) Sakari Pönniö (s. 12, 15) Tommi Tenhola (s. 18)

1 Skogsägaren som part i planläggningen

Skogsägaren har rätt att delta i planläggningen och berätta sina åsikter i de olika skedena av planläggningen. I den här broschyren finns tips och fakta som har med planläggning och användning av skog att göra och som är viktiga för skogsägare att fästa uppmärksamhet vid.

Generalplanläggningen spelar en stor roll för användningen av skogarna. Syftet med en generalplan är att styra placeringen av olika verksamheter som boende, service och arbetsplatser i kommunen samt planera markanvändningssätt så att de passar ihop med varandra. Skogsbruk är ett markanvändningssätt som generalplanläggningen kan ha en inverkan på beroende på kommunens och skogsägarens mål.

Den här broschyren handlar främst om generalplanläggning och områdens användning för skogsbruk om inte annat anges. Skogsägare kan förutom skogsbruk också ha andra mål, som byggande, och i den här broschyren tas inte ställning till dem.

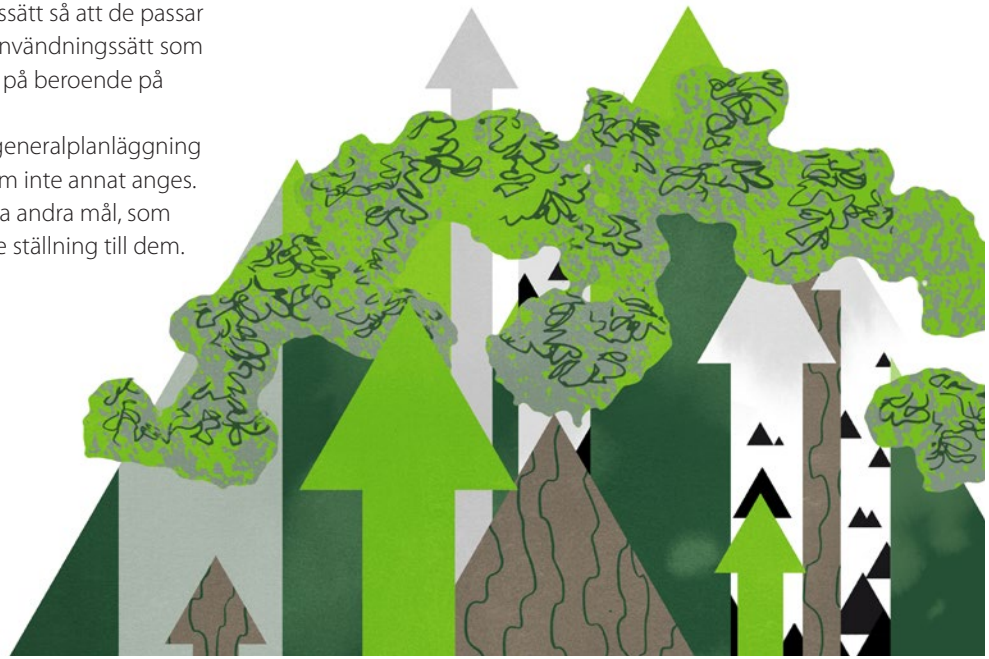

2 Planläggning

Till systemet för planering av områdesanvändning hör landskapsplaner, generalplaner och detaljplaner. Landskapsplanen styr kommunernas planläggning. Landskapsförbundet ansvarar för att en landskapsplan görs upp. Kommunen ansvarar för att en generalplan görs upp och den godkänns av stads- eller kommunfullmäktige. Generalplanen kan också göras upp som gemensam för flera kommuner. Generalplanen styr uppgörandet av detaljplaner i området.

Detaljplanerna är avsedda för detaljerad styrning av användningen av ett område samt byggandet och utvecklingen i det. Detaljplanen görs upp av kommunen. Byggandet på strandområden kan regleras med en delgeneral plan som görs upp av kommunen eller en detaljplan som görs upp av markägaren och godkänns av kommunen.

Planerna presenteras på en karta tillsammans med planbeteckningarna och -bestämmelserna. I planbeskrivningen beskrivs planens innehåll och val samt motiveringar till dem. Ur beskrivningen ska det också framgå vilken inverkan de utredningar som har gjorts hade på planen, vilka mål och åsikter de olika intressenterna har och hur de har påverkat slutresultatet. Intressenterna kan i beskrivningen kontrollera att de åsikter som har framförts har tolkats korrekt.

I samband med planläggningen utförs olika utredningar av vilka naturutredningen är den viktigaste för skogsbruket. Kartan, planbeskrivningen och utredningarna samt programmet för deltagande och bedömning är offentliga handlingar.

Exempel på generalplan

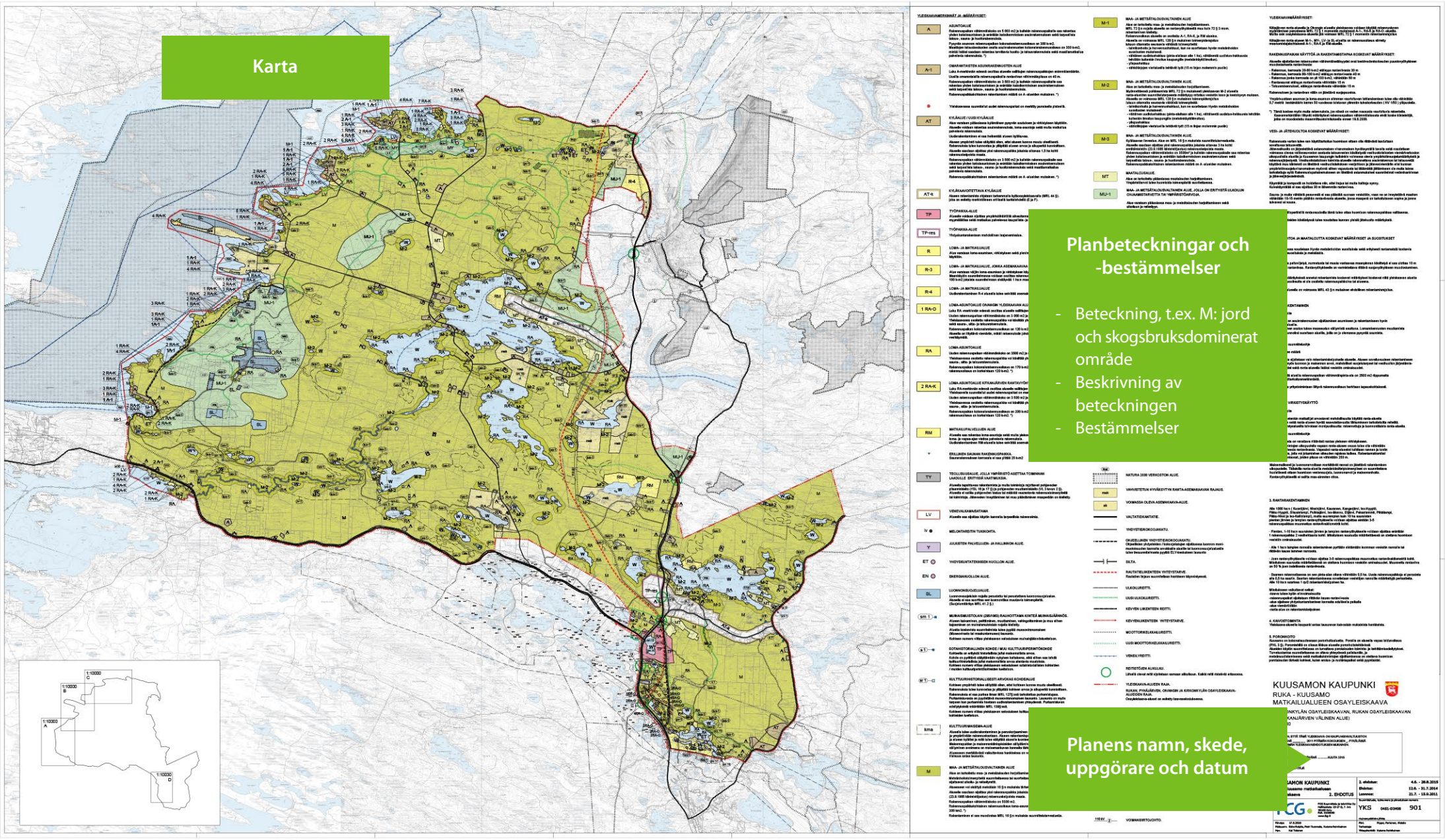

Ett utdrag ur det andra förslaget till Ruka-Kuusamo turismområdes delgeneralplan. Kuusamo stad. FCG Suunnittelu ja tekniikka Oy.

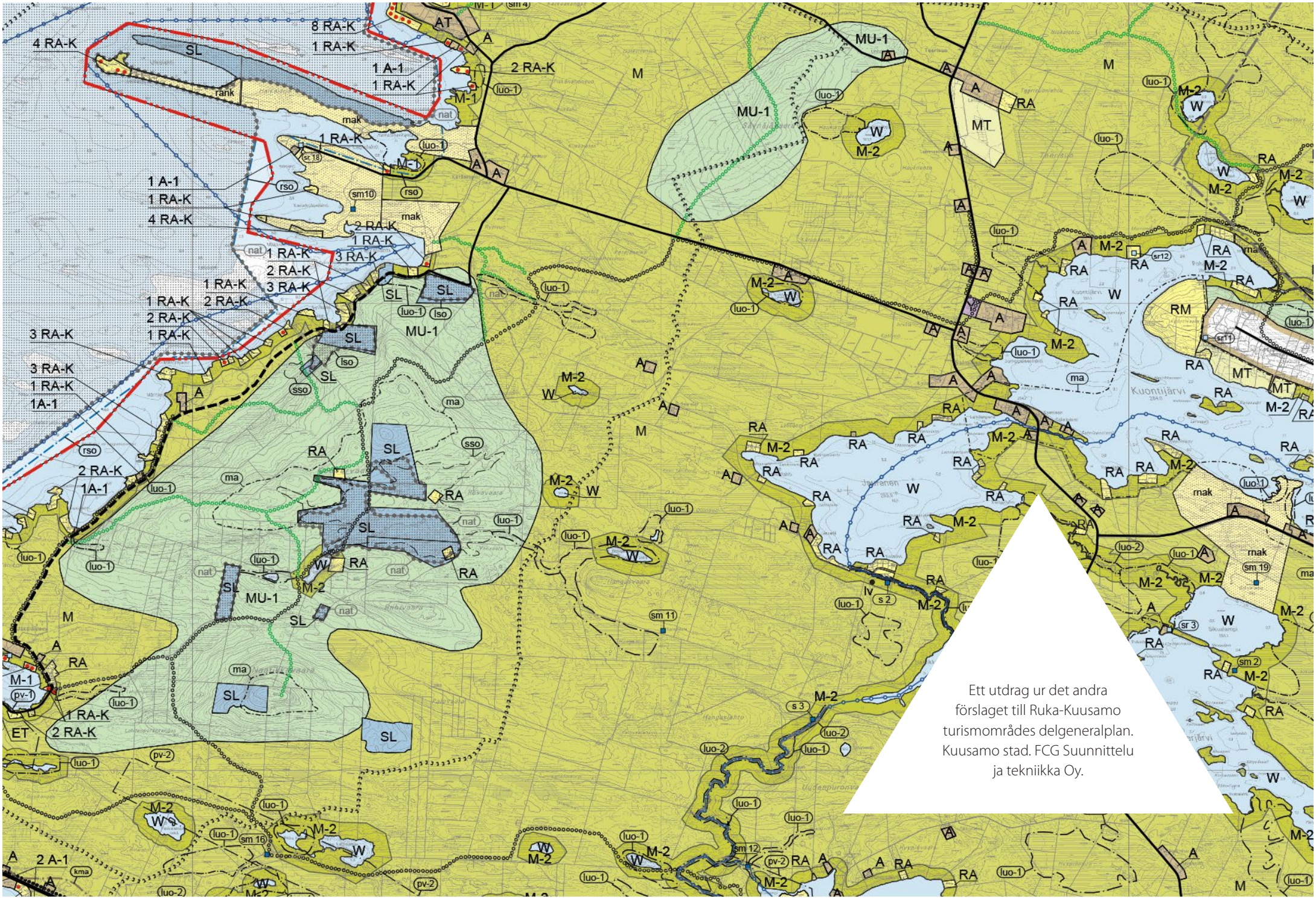
Ett utdrag ur det andra förslaget till Ruka-Kuusamo turismområdes delgeneralplan. Kuusamo stad. FCG Suunnittelu ja tekniikka Oy.

3 Följ planläggningen aktivt

Det är bra för skogsägare att aktivt följa planläggningen i de kommuner där de äger skog. Ju tidigare man vet om en ny plan som kommer att göras desto större chanser har man att påverka innehållet. Aktuella planärenden hittas till exempel på kommunens webbplats, i planläggningsöversikten och i dagstidningarna.

Ofta informerar kommunen om anhängiga generalplaner i planläggningsöversikten och det lönar sig att noggrant bekanta sig med den. I planläggningsöversikten lönar det sig också att fästa uppmärksamhet vid kommande planläggningar och skogsägaren kan också vid behov fråga kommunen om ytterligare information.

Kommunens och till exempel bibliotekens informationstavlor används också som en kanal för att informera om planläggning. Dessutom har olika nättjänster utvecklats för uppföljning av planläggningen, se till exempel Tarkkailija-tjänsten (**www.etarkkailija.fi**). Kommunen kan ha en egen planläggare eller anlita en konsult för att göra upp planen.

Det går också att begära information om planläggningen av planläggaren, byggnadsinspektören, konsulten eller organisationer i skogsbranschen, som skogsvårdsföreningar, Finlands skogscentral eller virkesköpare. Grannar gynnas av samarbete i uppföljningen av planläggningen.

Kommunerna sammanställer årligen en planläggningsöversikt där anhängiga och kommande planläggningar listas. Förutom kommunens planläggning ingår också landskapsförbundets aktuella planläggningsfrågor i översikten.

Kommunen informerar om kommande planläggningar, utgångspunkter, tidtabeller och program för deltagande och bedömning. Anhängiga planläggningar hittas i dagstidningarna och lyfts också fram i samband med att det informeras om planläggningsöversikter.

4 Tidigt deltagande lönar sig

Figur 1

INLEDNING
Åsikter om programmet för deltagande och bedömning

BEREDNING
Åsikter om utkastet till plan

FÖRSLAG
Påminnelser om förslag till plan

GODKÄNNANDE
30 dagars besvärstid

IKRAFTTRÄDANDE

PLANLÄGGNINGENS SKEDEN OCH DELTAGANDE

Tidigt deltagande, interaktion och samarbete mellan intressenter är centrala principer för lyckad planläggning. Skogsägare kan berätta om sina behov och mål för planläggaren när det informeras om planen eller att planläggning inleds, till exempel i planläggningsöversikten.

Planläggningen kan indelas i: inledning, beredning, förslag och godkännande (Figur 1). Det lönar sig för skogsägare att framföra sin åsikt så tidigt som möjligt eftersom man redan alldeles i början av planläggningen kan fatta viktiga beslut om innehållet.

Skogsägare ska fästa särskild uppmärksamhet vid planeområdets gränser, planbeteckningar och planbestämmelser som anknyter till dem som är särskilt viktiga för skogsbruket, som till exempel krav på tillstånd för miljöåtgärder. Det är också bra att bekanta sig med de utredningar som har gjorts, som naturutredningar, och med landskapsplanen. Deltagandesätt och aktivitet beror på plan och skogsägarens behov.

Ofta ordnas det möten för allmänheten dit det lönar sig för skogsägaren att gå eller begära att en representant går. Skogsägaren kan också personligen kontakta uppgöraren av planen och begära information om hur planläggningen framskrider och motiveringar till framlagda beslut.

Skogsorganisationer deltar ofta i beredningen av planen. Samarbete mellan dem och skogsägare förbättrar påverkandemöjligheterna. Finlands skogscentrals uppgift är att samarbeta med kommunerna vad gäller planlagda områden.

Det lönar sig för skogsägare att framföra sin åsikt så tidigt som möjligt eftersom man redan alldeles i början av planläggningen kan fatta viktiga beslut om innehållet.

INLEDNING

I den inledande fasen bedömer kommunen behovet av en plan och förutsättningarna för den. Kommunen fattar beslut om att en plan ska göras upp, informerar om att en plan är anhängig och gör upp ett program för deltagande och bedömning. Det är viktigt att skogsägaren bekantar sig med det här. Det offentliggörs ofta via kommunens webbplats och intressenter informeras om det. Skogsägaren kan ge feedback till den som gör upp programmet.

Intressenter är till exempel markägare, kommuninvånare och företag. Vid planläggning av skogsområden är det skogsägare och skogsorganisationer som till exempel skogsvårdsföreningen och Skogscentralen som är intressenter. Intressenter är också miljö- och boendeorganisationer, naturintresserade och personer som använder området för rekreation.

- Bekanta dig med programmet för deltagande och bedömning och med möjligheterna att påverka i de olika skedena av planläggningen.
- Ta reda på kontaktuppgifterna till de som planlägger och beslutar om planläggningen så att du vet vem du ska kontakta.
- Sök efter information om planen på kommunens webbplats.
- Ta reda på grunduppgifterna om en viss plan, hur planen anknyter till din skog och hur planläggningen framskrider.
- Fundera på dina egna mål med det planlagda området och om de överensstämmer med målen i planen.
- Fundera på om dina mål bättre kunde förverkligas om din skog vore utanför eller innanför det planlagda området.
- Bekanta dig med de utredningar som har gjorts eller som ska göras vad gäller skogen och vilka nya utredningar som behövs.
- Delta i evenemang som ordnas.
- Framför dina åsikter till de rätta personerna.

BEREDNING

Beredningen är det mest centrala skedet i uppgörandet av en plan. I beredningsskedet specificeras målen med planen, görs utredningar, bedöms planens konsekvenser och väljs olika alternativ. När ett utkast till plan finns görs det tillgängligt för intressenterna som kan framföra sina åsikter om det.

- Följ med när ett utkast till plan och beredningsmaterialet finns tillgängligt.
- Delta i informations- och presentationsmöten.
- Bekanta dig med utkastet och framför dina åsikter om det.
- Fundera på om utkastet stöder dina målsättningar.
- Bekanta dig med de planbeteckningar och -bestämmelser som används och fundera på om de innebär begränsningar för skogsbruket – vore en annan beteckning eller bestämmelse bättre med tanke på dina mål. Gör vid behov ett eget förslag.
- Bedöm om de planbeteckningar och -bestämmelser som gäller din skogs områdesreservering bygger på tillräckliga och för planen relevanta undersökningar och utredningar.
- Bekanta dig med vilka konsekvenser kommunen har bedömt att planen medför i din skog och om det motsvarar din uppfattning – om kommunen har gjort en annan bedömning bör du berätta det.
- Uppskatta vid behov hur mycket avverkningen i din skog begränsas (ha, m^3, €).
- Uppskatta vid behov om nyttan av planen är större än skadan.
- Om problem uppenbarar sig kan du ta kontakt med den som gjort upp planen och kommunens beslutsfattare.

FÖRSLAG

Den respons som har kommit in i samband med att ett utkast till plan har gjorts upp beaktas när ett förslag tas fram. Förslaget görs igen tillgängligt för intressenter som kan framföra sina åsikter, det vill säga göra en anmärkning.

- Följ med när utkastet blir offentligt.
- Granska innehållet i utkastet. Har dina åsikter beaktats?
- Bedöm om planen kommer att gynna eller skada ditt skogsbruk och skötseln av skogen.
- Bedöm om de planbeteckningar och -bestämmelser som gäller din skogs områdesreservering bygger på tillräckliga och för planen relevanta undersökningar och utredningar.
- Ta reda på om planen orsakar oskäliga olägenheter.
- Gör vid behov en anmärkning på förslaget. Du kan till exempel anmärka på generella planbestämmelser, planområdets gränser, bakgrundsutredningar som har gjorts eller planbeteckningar eller -bestämmelser som gäller områdesreserveringen.
- Begär skriftliga och motiverade svar på anmärkningen.

GODKÄNNANDE

Planläggaren specificerar planen utgående från de anmärkningar och utlåtanden som tagits emot i förslagskedet. Markägaren kan söka ändring i ett beslut som gäller generalplanen hos förvaltningsdomstolen. Klagan ska gälla planens eller dess berednings lagenlighet. Det går inte att överklaga det beslut som kommunfullmäktige fattat i frågan eftersom kommunen har beslutanderätten.

- Vid behov kan du kontakta kommunfullmäktigemedlemmar redan innan planen godkänns.
- När beslutet är fattat lönar det sig att kontrollera innehållet i planen och huruvida dina anmärkningar har beaktats.
- Ta reda på om planen orsakar oskäliga olägenheter.
- Överklaganden görs till förvaltningsdomstolen och vid behov Högsta förvaltningsdomstolen.

5 Planbeteckningars och -bestämmelsers betydelse för skogsbruket

En generalplans följder för användningen av skog hänger mycket på planbeteckningarna och de bestämmelser som hör ihop med dem.

BEDÖMNING AV INVERKAN

Planens inverkan bedöms konstant under planläggningsprocessen och det har en central betydelse i beredningen. Kommunen har ansvar för att bedöma effekterna av en plan. Hur omfattande bedömningen är beror på planläggningsprojektets karaktär och betydelsen av de planerade verksamheternas inverkan.

Skogsägaren kan fråga kommunen vilken effekt planen uppskattas ha på användningen av skog och om en sådan bedömning inte har gjorts kan skogsägaren begära att den görs. Det lönar sig också för skogsägaren själv att bedöma den inverkan som beteckningarna och bestämmelserna har på den egna fastigheten och föra fram dem i anmärkningen. Förutom eventuella negativa följder måste också de positiva följderna bedömas. Om skogsägaren anser att planen medför oskäliga olägenheter (se kapitel 7) ska det gärna berättas för planläggaren.

En generalplans följder för användningen av skog hänger mycket på planbeteckningarna och de bestämmelser som hör ihop med dem. En planbeteckning visar områdets huvudsakliga användningsändamål, till exempel skogsbruk eller rekreationsbruk. Dessutom kan området ha beteckningar som används för att visa på specifika egenskaper, som landskap. De här beteckningarna används tillsammans med beteckningarna som visar det huvudsakliga användningsändamålet.

Med planbestämmelser avses de bestämmelser på kartan som visar hur ett visst område ska användas. I planen kan det till exempel bestämmas att det behövs tillstånd för miljöåtgärder i samband med avverkning eller att avverkningar som förändrar landskapet förbjuds helt. Planbestämmelserna kan gälla en viss planbeteckning eller vara generella bestämmelser som gäller hela det planerade området. I figur 3 presenteras de för skogen viktigaste planbeteckningarna och exempel på sådant som det lönar sig att kontrollera.

Praxis vad gäller utmärkandet av områden som är i skogsbruksanvändning varierar mellan kommunerna. I många generalplaner lämnas områden som används för jord- och skogsbruk utanför det planlagda området. Då påverkar planen inte behandlingen av skogen. Också då beteckningen M, jord- och skogsbruksdominerat område, används i generalplanen utan specifika bestämmelser så kan skogen ofta skötas och användas utan de begränsningar som en plan medför. Att ett skogsområde lämnas utanför planen eller får beteckningen M betyder inte att skogsägaren inte kan beakta rekreations- och naturvärden mer än normalt.

Användningen och vården av skogen på jord- och skogsbruksdominerade områden styrs av skogslagen.

TILLSTÅND FÖR MILJÖÅTGÄRDER

Det kan i generalplanen finnas en bestämmelse om att man måste ha tillstånd för miljöåtgärder om man vill fälla träd. Tillståndet söks av kommunen, det kostar och grannarna måste höras. Tillståndskostnaderna kan utgöra en oskälig olägenhet för skogsägaren. Dessutom kan tillståndet betyda att avverkningarna kan inledas senare än planerat. Tillståndsvillkoren kan också begränsa avverkningssättet, till exempel genom att endast beståndsvårdande avverkning tillåts och inte förnyelseavverkning.

Om skogsägaren upplever att kravet på tillstånd för miljöåtgärder eller andra begränsningar som har med användningen av skogen att göra medför oskälig olägenhet lönar det sig att föra fram det här redan när planen bereds så att begränsningarnas effekter kan beaktas. Mindre åtgärder kräver inte tillstånd för miljöåtgärder, så det är bra om de definieras i planen. Kommunen kan också besluta att det planlagda områdets avverkningar befrias från kravet på tillstånd för miljöåtgärder.

Figur 2. De för skogen viktigaste planbeteckningarna. Det lönar sig för skogsägaren att kontrollera om planbeteckningarna inverkar på den egna användningen av skogen, hur de motiveras och när det är nödvändigt att söka tillstånd för miljöåtgärder.

Planbeteckning	Kontrollera det här
M **jord- och skogsbruksdominerat område**	Med beteckningen visas att ett område är avsett för skogsbruk. På de här områdena styr skogslagen vården och användningen av skogen. • **Finns det bestämmelser som begränsar behandlingen av skog på området och hur motiveras de?**
MU **jord- och skogsbruksdominerat område med särskilt behov av att styra friluftslivet**	Beteckningen borde användas bara på områden där det finns ett särskilt behov av att styra friluftslivet. Med beteckningen kan friluftslivet på området begränsas till specifika rutter och på det viset kan skogen skyddas från slitage och nedskräpning. Att friluftslivet styrs kan också innebära att till exempel friluftsleder, rastplatser och andra funktioner skapas. Skogslagen gäller på MU-områden. • **Ta reda på grunderna till att beteckningen används.** • **Vilka friluftsvärden har området och har de avgränsats korrekt?** • **Hur ska friluftslivet styras?** • **Hör begränsningar för användningen av skogen samman med beteckningen?** • **Vore det bättre om området skulle betecknas som ett rekreationsområde och kommunen skulle åläggas att lösa in det?** • **Kunde ett avtal om användningen av området göras med kommunen och överenskommelse om ersättningar nås?**
MY **jord- och skogsbruksdominerat område med särskilda miljövärden**	Beteckningen visar att området är jord- och skogsbruksdominerat med särskilt viktiga miljövärden och behov av naturvård. Skogslagen gäller på MY-områden. • **Ta reda på vilka miljövärden området har och var de finns.** • **Granska de utredningar som har gjorts (speciellt naturutredningen) och kontrollera behovet av märkningen och avgränsningen utgående från din egen kunskap om naturen.** • **Ta reda på om planbeteckningen medför nya begränsningar förutom den redan existerande lagstiftningen.** • **Hänger bestämmelser som begränsar användningen av skogen samman med beteckningen?**

Planbeteckning	Kontrollera det här
V **rekreationsområde**	En beteckning som rekreationsområde borde bygga på en utredning av rekreationsbehov och områdets lämplighet som rekreationsområde. Rekreationsbehov kan finnas till exempel i närheten av tätorter. Skogslagen gäller på områden med V-beteckning. • **Granska de utredningar som har gjorts (speciellt naturutredningen) och kontrollera behovet av märkningen och avgränsningen utgående från din egen kunskap om naturen.** • **Hänger bestämmelser som begränsar användningen av skogen samman med beteckningen?** • **Har kommunen planer på att lösa in områdena?** • **Kunde du ta fram tjänster för kommunen som stöder rekreationen? Om du så vill kan du diskutera eventuella avtal och ersättningar med kommunen.**
SL **naturskyddsområde** S **skyddsområde** **skyddsobjekt**	I planen antecknas som områdesreservering naturskyddsområden enligt naturvårdslagen och de naturskyddsprogramsområden som statsrådet godkänt. Ofta är det inte möjligt att idka skogsbruk. • **Kontrollera om skogen är skyddad och om den är det, på vilka grunder.** • **Ta reda på om beteckningen motiveras i naturutredningen och om gränsdragningen överensstämmer med din egen kännedom av terrängen.** • **Ta reda på om det är möjligt att få monetär ersättning för skyddet och vem som betalar den.**

Planbeteckning	Kontrollera det här
luo **område som är särskilt viktigt med tanke på naturens mångfald**	Kan användas som beteckning utöver den egentliga beteckningen för områdesreservering. • **Bekanta dig med naturutredningen och ta reda på hurdana miljövärden området har och var de finns.** • **Granska gjorda bakgrundsutredningar (speciellt naturutredningar) för att se om beteckningen behövs och gränsdragningens korrekthet utgående från din egen kännedom av terrängen.** • **Ta reda på om bestämmelser som begränsar användningen av skogen hänger samman med beteckningen?**
Behov av grönförbindelse	Beteckningen visar att det finns ett behov av förbindelse som har med rekreationsområden eller det ekologiska nätverket att göra. • **Varför behövs det en beteckning för behov av grönförbindelse för skogsområdet?** • **Hänger bestämmelser som begränsar användningen av skogen samman med beteckningen?**
ma **område som är viktigt för landskapsvården**	Beteckningen för ett landskapsmässigt värdefullt område används informativt. • **Hurdant landskap handlar det om och bygger beteckningen på särskilda utredningar?** • **Hänger bestämmelser som begränsar användningen av skogen samman med beteckningen?**

Innan avverkningar inleds lönar det sig att kontrollera behovet av tillstånd för miljöåtgärder i planen.

6 Möjlighet att besvära sig

Kommunerna tar ofta i beredningen i beaktande de åsikter som framförs och i förslagskedet de anmärkningar som ges. Generalplanen godkänns av kommunfullmäktige. Kommunen meddelar om beslutet att godkänna planen till de som har begärt det och de som har lämnat in en anmärkning. Kommunen gör också beslutet offentligt tillgängligt.

Markägaren kan hos förvaltningsdomstolen söka ändring i beslut som gäller godkännandet av generalplanen. Det här så kallade kommunalbesväret måste göras inom 30 dagar från att kommunfullmäktiges beslut delfåtts.

Kommunalbesvär kan lämnas in med motiveringen att

- kommunfullmäktiges beslut har fattats i felaktig ordning
- kommunfullmäktige har överskridit sina befogenheter eller
- beslutet annars är lagstridigt.

Som grund för ett kommunalbesvär räcker inte att man bara är oense med kommunfullmäktige om planens innehåll. Den som besvärar beslutet måste motivera besväret och sina krav noggrant inom ramen för besvärstiden. Det går inte att lämna in nya motiveringar när besvärstiden har gått ut men det går att komplettera redan presenterade motiveringar och krav.

Kommunalbesvär kan göras av en intressent eller kommunmedlem. Om en markägare lämnar in besvär måste denne också presentera sina krav på förändringar i generalplanen vad gäller dennes mark. Det finns få rättsfall som visar praxis.

7 Att söka ersättning

Planen får inte orsaka oskälig olägenhet för markägaren. Om markägaren anser att planen orsakar det går det att söka om ersättning. Om markägaren på grund av planbestämmelserna inte kan utnyttja området på ett sätt som ger skälig nytta är kommunen skyldig att lösa in området eller ersätta ett område som i generalplanen har reserverats för annat än privat byggnadsverksamhet. I praktiken betyder det att markägaren har fått ett negativt beslut för sitt projekt som beror på planen. Det kan handla om vilket som helst negativt beslut som innebär att verkställandet av projektet förhindras. Markägaren har alltså rätt till ersättning när effekterna av en viss begränsning visar sig och inte när planens begränsningar träder i kraft.

Inlösning och ersättning beror på de föreskrifter om olägenhet som beror på begränsning av markanvändningsrätt och ersättning för skada som finns i markanvändnings- och bygglagen. För markägaren är det väsentliga att saken utreds och löses genom inlösningsförrättning enligt lagen om inlösning. Förrättning kan sökas om förhandlingen mellan markägaren och kommunen inte leder till en överenskommelse.

Efter att ha fått till exempel ett negativt beslut om tillstånd för miljöåtgärder kan markägaren gå till lantmäterikontoret och kräva att en ersättning bestäms. Det här kan man kräva även om kommunen redan har meddelat att gränsen för när ersättning betalas ut inte överskrids. Det är gratis för markägaren att låta utreda saken, förutom om kravet tydligt är omotiverat. Kommunen som har godkänt generalplanen och därför är verkställare av projektet står för kostnaderna. För markägarens rättsskydd är det väsentligt att saken kan lösas av en opartisk aktör utan att det kostar markägaren något. Markägaren kan också kräva inlösningsförrättning för en godkänd generalplans rekreations- och skyddsområden. Kommunen löser oftast in de här områdena. Ingen behöver överlåta sin mark till kommunen utan ersättning. Det finns få rättsfall som visar praxis.

Det är bra för markägaren att komma överens med kommunen om inlösning av rekreations- och skyddsområde.

8 Minneslista

- Följ olika källor så att du hänger med i planläggningen.
- Fundera på dina egna mål med det planlagda området.
- Bekanta dig med planläggningsmaterialet.
- Delta i informationsmöten.
- Framför din åsikt i de olika skedena av planläggningen.
- Ta reda på vad planbeteckningarna och -bestämmelserna betyder och hur de inverkar på användningen av skogen.
- Gör en anmärkning på förslaget till plan om det finns oklarheter gällande dina skogar.
- Samarbeta med andra skogsägare.
- Begär hjälp av skogsbranschens organisationer och kommunen.
- Sök vid behov ändring i ett godkännande beslut.

TAPIO

Tapio Ab
Maistraatinportti 4A
00100 Helsingfors
Tel. 0294 32 6000

tapio.fi